

שו"ת סיכום הדף היומי

מ"ל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

מגילה - כ"ו

1. דבר קדושה שנמכר, קדושתו נתפסת בדמים ומעלין בקודש ואין מורידין. מה סדר דרגות הקדושה מהקל לחמור?

- א. רחובה של עיר שמתפללים בה בתעניות ובמועדות [אמנם לחכמים 'אקריא בעלמא' ואין בו קדושה]. ג. בית הכנסת. ג. ארון קודש.
- ד. מטפחות שכורכים סביב ספר תורה. ה. ספרי נביאים וכתובים. ו. ספר תורה.

2. בית הכנסת של כרכים כיון שבאים להתפלל בו ממקומות אחרים, כולם בעליו. ואין יכולים למכרו. מתי בכל אופן יכולים למכרו?

- א. בית הכנסת של העיר מחסיא אע"פ שמגיעים ממקומות אחרים, כיון שבאים לשאול תורה מרב אשי בכוחו למכרו.
- ב. כגון בית הכנסת של טורסים [צורפי נחושת] שהיה בירושלים שמכרוהו לר"א, כיון שהיה קטן ובנוהו לעצמם ולא על דעת רבים, שייך להם.

3. מחלוקת: לת"ק בית בירושלים לא נטמא בנגעים. ולר' יהודה נטמא בנגעים. במה תלוי מחלוקתם?

לת"ק: ירושלים לא נחלקה לשבטים וממילא אינה בכלל 'אחזתכם'. לר' יהודה: נפלה בגורל ליהודה ובנימין ובתי ירושלים נחשבים 'אחזתכם' ורק המקומות המקודשים אינם נחשבים אחזתכם. ומצינו ברייתות שנחלקו בזה ברייתא הסוברת שנחלקה - בחלק יהודה היה: הר הבית, לשכות עזרות. בחלק בנימין: אולם, היכל ובית קודש הקדשים ורצועת קרקע בשטח שבין הקיר המזרחי יוצאת מחלק יהודה ונכנסת לחלק בנימין ובה מזבח בנוי. והיה בנימין צופה ברוח קדשו ומצטער עליה בכל יום לבלועה "חופף עליו כל היום". ומכיון שנצטער זכה ונעשה המארח לשכינה וארון הקודש בחלקו. בר ייתא הסוברת שלא נחלקה: אין משכירים בתים בירושלים לעולי הרגלים אלא בחינם כיון ששייכים הם לכל ישראל. לראבר"צ אף לא מיטות. לפיכך כתשלום בעלי הבתים היו נוטלים בכח את עורות הקודשים ולמד מכאן אביי דרך ארץ, שאורח י שאיר את הקנקן ואת עור הבהמה ששחט למארחו.

4. באיזה אופן התיר רבא להוריד דמי דבר שבקדושה אפילו בעד שיכר לשתייה?

כשמכרו את דבר הקדושה 7 טובי העיר במעמד אנשי העיר מותר. ובאופן זה התיר רב אשי לרבינא לזרוע במקום שהיה בו תל חרבות של בית הכנסת. עוד למדנו - רמי בר אבא נסתפק האם מותר לו לבנות ביהכ"ס חדש מאבנים שיסתור מביהכ"ס ישן, וצדדי ספקו במה שאסר רב חסדא לסתור ביהכ"ס עד שבונים אחר במקומו מחשש שמא אחר שיסתור יפגע ולא יבנה חדש. ונסתפק האם באופן זה שסתירת הישן כדי לבנות את החדש אין חוששים לפשיעה, ורב פפא ורב הונא אסרו לו אף בזה מחשש פשיעה.

5. אלו דרכי מסחר מותרים או אסורים בבית הכנסת?

להחליפו או למכרו לשימוש חול מותר, כיון שהקדושה חלה על החילוף או על הדמים. להשכירו או למשכנו: אסור בשימוש חול כיון שעומד בקדושתו. לבנים של ביהכ"ס: מותר להחליפם או למוכרם אבל להשאילם אסור. ודווקא ישנות שנפלו מהכותל אבל בחדשות שנעשו ע"מ לבנותם ועדין לא נבנו, אין איסור ואפילו למ"ד 'הזמנה' נחשבת וחל הקדושה דווקא בכגון אורג בגד למת שמוכן עבורו ונחשב שכבר נכרך ואסור בהנאה, אבל כאן נחשב כמו שטוו חוטים לאריגת תכריכים שאינו נחשב הזמנה ואף כאן אינם קדושות. לתת ביהכ"ס במתנה - לצורך שימוש חול. נחלקו אמוראים: חד אסר כיון ש אין כאן דמים שקדושות ביהכ"ס תפקע ותעבור אליהם. וחד התיר: כיון שלבני העיר יש טובת הנאה ממקבל המתנה וממילא נחשבת המתנה כמכר. עוד למדנו - תשמישי מצוה נזרקין, תשמישי קדושה נגנזין. מה הם? מצוה - סוכה, לולב, שופר, ציצית. קדושה - שקים ששמים בהם: ספרים, תפילין, מזוזות, תיק של ס"ת, נרתיק תפילין ורצועותיהן.

6. אלו הוראות של רבא למדנו בעניני תשמישי קדושה?

- א. בימה שקוראים עליה בספר תורה, כיון שפעמים מניחים הספר ללא מפה נחשבת תשמיש קדושה ולא תשמיש דתשמיש.
- ב. יריעה שפורסים סביבות ארון הקודש מבפנים, כיון שלפעמים כופלים אותה תחת הספר נחשבת תשמיש קדושה.
- ג. ארון קודש שהתפרק מותר לעשות מעציו ארון קודש קטן אך לא להורידו מקדושתו לעשות בימה.
- ד. יריעת ארון הקודש שבלתה, מותר לתפור ממנה מעיל לס"ת אך לא מעיל לספר שיש בו חומש אחד.
- ה. שקים של חומשים וארנזי ספרי תורה תשמישי קדושה והחידוש בזה שאינם רק לשמירה אלא אף לכבוד.
- ו. מעשה: בביהכ"ס שלא יכלו כהנים להכנס בו כיון שהיה פתוח לחדר מתים, ופסק רבא שיניחו ארון הקודש בפתח שיסתום מפני הטומאה. [כלי העשוי לנחת] וטענו לרבא שלפעמים מטלטלים את הארון גם כשהוא מלא וגם כשהוא ריק. ענה רבא א"כ לא יחצוץ.
- ז. ספר תורה שבלה גונזין אותו אצל ת"ח ואפילו כזה שרק שונה הלכות ובכלי חרס שנאמ' ונתתם בכלי חרש למען יעמדו ימים רבים. עוד למדנו: לעשות מבית הכנסת מדרש וכן הפוך, נחלקו בשניהם אמוראים והלכה שמותר רק מבית הכנסת לעשות ביהמ"ד אבל לא להפך.